Informacja dotycząca realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Biała za rok 2016

Zgodnie z art. 4^1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy.
W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz osób zagrożonych uzależnieniem;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.

Realizacja zadań, o których mowa powyżej, prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego corocznie przez radę gminy. W celu realizacji programu Burmistrz Białej, zarządzeniem z dnia 21 maja 2010 r., powołał Pełnomocnika Burmistrza do spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto Burmistrz powołał Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białej. Zadaniem komisji jest inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wynikających z ustawy oraz gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, a także podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

Środki finansowe na realizację zadań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii pochodzą z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców z tytułu korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2016r. wpływy z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

wyniosły 174.103,23 zł.

Kwota ta została powiększona o:

- 8.607,00 zł.tj. o środki niewykorzystane w 2015 r. na realizację gminnego programu profilaktyki.

Łączna kwota 182.710,23 zł została przeznaczona na realizację zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok przyjętym uchwałą nr XII.110.2015 Rady Miejskiej w Białej z dnia 23 grudnia 2015 r.

Szczegółowy opis zadań zrealizowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2016 r.

Zadanie I: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

W celu zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu, pijących szkodliwie i ryzykownie, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białej podjęli następujące działania:

- prowadzili rozmowy motywacyjno-informacyjne z osobami zgłaszającymi się na posiedzenia komisji;
- motywowali osoby pijące w sposób ryzykowny i szkodliwy do zmiany wzoru picia;
- kierowali wnioski do biegłych w celu uzyskania opinii psychiatryczno-psychologicznej w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
- motywowali osoby uzależnione od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego, a w przypadku braku współpracy, kierowali wnioski do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- motywowali osoby zgłaszające się na posiedzenia komisji oraz członków ich rodzin do korzystania z usług Punktu Konsultacyjnego w Białej oraz grup samopomocowych AA i Al-Anon;
- podejmowali współpracę z Poradnią Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Prudniku, Zespołem Interdyscyplinarnym w Białej, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Białej oraz Posterunkiem Policji w Białej w zakresie udzielania pomocy osobom z problemem alkoholowym i zagrożonych uzależnieniem od narkotyków.

W 2016 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białej wpłynęło 21 wniosków o wszczęcie postępowania wobec osób, co do których istnieje podejrzenie

nadużywania alkoholu, w tym:

- 1 wniosek wpłynęły od Zespołu Interdyscyplinarnego w Białej w stosunku do osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu stosowały przemoc;
- 9 wniosków przekazał Posterunek Policji w Białej;
- 6 wniosków sporządzili pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Białej;
- 4 wnioski złożyły osoby z najbliższego otoczenia osób nadużywających alkohol;
- 1 wniosek złożony bezpośrednio do GKRPA.

Wśród wymienionych 21 wniosków 5 dotyczyły kobiet, zaś 16 – mężczyzn. Ponadto komisja kontynuowała 9 spraw wszczętych w latach 2014-2015. W jedenastu prowadzonych sprawach, komisja wystąpiła do biegłych sądowych o sporządzenie opinii psychiatryczno-psychologicznej w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. W siedmiu sprawach członkowie komisji postanowili sporządzić wniosek do sądu o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W sumie komisja obradowała na 11 posiedzeniach, które odbywały się raz/dwa razy w miesiącu, w terminach wyznaczonych przez przewodniczącego komisji.

W celu zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, w ramach gminnego programu profilaktyki finansowana była również działalność Punktu Konsultacyjnego w Białej. Działalność Punktu Konsultacyjnego polegała w szczególności na:

- prowadzeniu działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie;
- udzielaniu konsultacji w sprawach uzależnień i przemocy;
- motywowaniu osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w zakładzie lecznictwa odwykowego;
- udzielaniu wsparcia po zakończonej terapii;
- wspomaganiu osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji o zmianie szkodliwego wzoru picia;
- gromadzeniu aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz o kompetencjach służb i instytucji zajmujących się pomocą dla osób uzależnionych i członków ich rodzin;
- udostępnianiu materiałów edukacyjnych i informacyjnych;
- udzielaniu wsparcia po zakończonym leczeniu.

W 2016 r. z usług Punktu Konsultacyjnego korzystało 17 osób mających problem z nadużywaniem alkoholu; w tym 2 kobiety i 15 mężczyzn. Osobom tym udzielono łącznie 68 porad. Ponadto z usług Punktu Konsultacyjnego korzystało 8 osób żyjących w najbliższym otoczeniu osoby uzależnionej od alkoholu. Osobom tym udzielono łącznie 42 porad.

Punkt Konsultacyjny w Białej czynny był w każdy piątek w godzinach od 15:30 do 19:30.

Koszty realizacji opisanych wyżej zadań:

1. Koszty sporządzenia opinii przez biegłych: 3.900,00 zł;
2. Opłaty sądowe: 200,00 zł;
3. Zaliczka dla sądu na wydanie opinii: 408,72 zł;
4. Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego w Białej: 6.853,51 zł, w tym:
   - 6.000,00 zł to koszty wynagrodzenia konsultantki,
   - 853,51 zł to koszty bieżącej działalności punktu, w tym koszty usług telekomunikacyjnych.

Razem: 11.362,23 zł.

Zadanie II: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Elementem systemu udzielania pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe było prowadzenie świetlic w 13 miejscowościach naszej gminy. Zadanie to zostało powierzone do realizacji Gminnemu Centrum Kultury w Białej. Świetlice stanowiły element systemu pomocy i odegrały bardzo ważną rolę w procesie pomagania, zwłaszcza dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych. Świetlice zapewniały dzieciom pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zajęć sportowych i zabaw.
W 2016 r. na terenie gminy funkcjonowały następujące świetlice:

L.p.	Miejscowość	Godziny otwarcia	Dzień otwarcia	Średnia ilość dzieci
1.	Olbrachcice	16:00-20:00	Wtorek	ok. 14
2.	Ligota Bialska	16:00-20:00	Poniedziałek	ok. 15
3.	Solec	16:00-20:00	Czwartek	ok. 12
4.	Śmicz	16:00-20:00	Środa	ok. 17
5.	Chrzelice	16:00-20:00	Wtorek	ok. 18
6.	Nowa Wieś	16:00-20:00	Środa	ok. 12
7.	Prężyna	16:00-20:00	Czwartek	ok. 12

8.	Grabina	16:00-20:00	Piątek	ok. 12
9.	Laskowiec	16:00-20:00	Poniedziałek	ok. 10
10.	Radostynia	16:00-20:00	Środa	ok. 16
11.	Kolnowice	16:00-20:00	Wtorek	ok. 14
12.	Łącznik	16:00-20:00	Poniedziałek i Czwartek	ok. 26
13.	Biała	16:00-20:00	Poniedziałek-Piątek	ok. 20

W wymienionych świetlicach zatrudnionych było 5 opiekunek, z tego 4 na podstawie umowy zlecenia, jedna w wymiarze ½ etatu.

Do systemu pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, oprócz funkcjonowania świetlic, należy zaliczyć:

- pracę psychologa, który udzielał konsultacji psychologicznych w zakresie uzależnień, problemów rodzinnych i wychowawczych, doświadczania przemocy (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej), trudności w relacjach interpersonalnych, sytuacji kryzysowych. Konsultacje odbywały się co tydzień , naprzemiennie w godzinach 9:00-11:00 oraz 15:00-18:00;
- kontynuowanie współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Białej, Posterunkiem Policji w Białej oraz Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Prudniku w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

W 2016 r. założono 11 Niebieskich Kart. Z lat poprzednich kontynuowano pracę nad 3 kartami. Spośród 14 prowadzonych spraw, 13 dotyczyło rodzin z problemem alkoholowym z czego 3 rodziny objęto pomocą w formie opieki asystenta rodziny. W sumie członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego spotkali się na 72 grupach roboczych i 4 spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Ponadto Gmina Biała współpracuje z Posterunkiem Policji w Białej oraz Komendą Powiatową Policji w Prudniku.

<u>Koszty realizacji opisanych wyżej zadań:</u>

1. Prowadzenie świetlic: 122.505,05 zł, w tym:
   - 120.000 zł – dotacja dla Gminnego Centrum Kultury, tj. jednostki prowadzącej świetlice,
   - 2.505,55 zł – remont w świetlicy w Kolnowicach, w celu dostosowania do

obowiązujących przepisów sanitarnych i budowlanych;

2. Wynagrodzenie dla psychologa – 13.200,00 zł;

Razem: 135.705,75 zł.

Zadanie III: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Poważnym wyzwaniem dla osób realizujących gminny program profilaktyki jest przeciwdziałanie piciu nieletnich. Danych dotyczących używania alkoholu przez młodzież dostarczają badania ESPAD, czyli badania ankietowe dotyczące używania substancji psychoaktywnych (papierosów, alkoholu, narkotyków) prowadzone na reprezentatywnej próbie uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych naszego kraju. Wyniki badań są niepokojące. Do wypicia alkoholu przynajmniej raz w życiu przyznaje się 87,3% 15 i 16-latków oraz niemal wszyscy 17 i 18 latkowie. Częste są również przypadki upijania się, czyli silnego upojenia alkoholem. Ma je za sobą niemal połowa uczniów trzeciej klasy gimnazjum oraz niemal 2/3 17 i 18-latków. Gmina, aby zapobiegać takim ryzykownym zachowaniom, prowadziła profilaktykę na poziomie uniwersalnym, czyli adresowaną do całej populacji. Jej celem było ograniczenie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w społeczności lokalnej. Wiele takich działań realizowanych było w szkołach. I tak:

- Publiczne Gimnazjum w Białej zrealizowało następujące działania:

- wycieczkę do Pokrzywnej dla młodzieży, celem wyjazdu było integrowanie środowiska szkolnego w celu zapobiegania zjawiskom patologicznym jak i rozbudzenie zainteresowań sportowych, promowanie zdrowego stylu życia i kształtowanie zachowań prozdrowotnych – koszt 1.918,64 zł;
- Gminny Konkurs profilaktyczny dla uczniów gimnazjum ja i zarówno dla uczniów szkoły podstawowej na temat przemocy i stosowania używek: picie, palenie. W ramach przedsięwzięcia zorganizowano konkursy literackie i plastyczne w pięciu kategoriach wiekowych – koszt 3.542,79 zł;
- Koncert profilaktyczny w wykonaniu krakowskiego muzyka – Wiesława Błażkiewicza. Tematem spotkania była profilaktyka uzależnień (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze). Celem koncertu było przedstawienie młodzieży asertywności oraz szkodliwości i zagrożeń wynikających z podejmowania zachowań ryzykownych – koszt 1.500,00 zł.

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Białej zrealizował następujące działania:

- Zakup pomocy dydaktycznych do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych. Zajęcia takie prowadzone są wśród uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym, patologią, doświadczających przemocy – koszt 1.011,60 zł;
- Spektakle profilaktyczne dla uczniów klas I-III pt. „Księga pełna czarów" oraz uczniów klas IV-VI pt. „Telefon" ukierunkowane na problematykę pierwszego kontaktu z używkami, uzależnienia od komputera i sieci, cyber-przemocy oraz promocji zdrowia – koszt 635,00 zł;
- Festyn sportowy- rekreacyjny promujący zdrowy styl życia w Szkole Filialnej w Gostomi pod hasłem: „Dobra zabawa to zdrowie i radość", którego celem było propagowanie wśród uczniów aktywności ruchowej, dbałości o harmonijny rozwój, kształtowanie postaw prozdrowotnych oraz ukazanie pozytywnych cech sportu i negatywnych nałogów – koszt 2.320,00 zł
- zakup pomocy dydaktycznych niezbędnych do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych oraz zajęć o charakterze terapeutycznym. Zajęcia te skierowane są do uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym, patologia, doświadczających przemocy w rodzinie, mających trudności wychowawcze – koszt 1.000,00 zł;
- Spektakle profilaktyczne pod hasłem „Prawdziwy Skarb" oraz „ Pętla Zdarzeń" ukierunkowane na problemy związane z alkoholem i innymi używkami – koszt 700,00 zł.

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łączniku podjął następujące inicjatywy:

- Wyjazd integracyjny na narty pod hasłem: „Białe Szaleństwo-obóz narciarski. Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia", mający na celu kształtowanie umiejętności organizowania i aktywnego spędzania czasu wolnego, zapobiegania zjawiskom patologicznym poprzez kształtowanie postaw propagujących zdrowy styl życia, profilaktyka uzależnień, kształtowanie postaw moralnych i społecznych, integracja środowiska szkolnego i młodzieżowego, edukacja poprzez zabawę – koszt 803,00 zł;
- Impreza kulturalno-sportowa mająca na celu propagowanie wśród uczniów aktywności ruchowej, dbałości o harmonijny rozwój, kształtowanie postaw prozdrowotnych oraz ukazanie pozytywnych cech sportu i negatywnych nałogów – koszt 1.973,94 zł;
- Spektakl profilaktyczny pod hasłem „ Prawdziwy Skarb" ukierunkowany na problemy związane z alkoholem oraz innymi używkami – koszt 350,00 zł.

Niezależnie od działań podejmowanych przez placówki oświatowe, realizowana była ogólnopolska kampania profilaktyczna skierowana do całej społeczności lokalnej pod hasłem

„Zachowaj Trzeźwy Umysł", w ramach której przeprowadzono „Turniej wiedzy o bezpieczeństwie" wśród uczniów klas I-III Szkół Podstawowych w Gminie Biała, który

składać się będzie z dwóch części tj., testy wiedzy o bezpieczeństwie oraz testu sprawnościowego. W turnieju udział wzięli uczniowie z następujących szkół:

1. Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w Białej oraz filii szkół w Gostomi, Śmiczu i Radostyni

Celem turnieju było promowanie zdrowego stylu życia, ograniczenie przemocy i agresji wśród dzieci oraz uzależnień, promowanie zdrowotnych postaw i zachowań, przygotowanie dzieci do samodzielnego uczestnictwa w ruchu drogowym. Nadrzędnym jednak celem była nauka poprzez zabawę Do realizacji kampanii przyłączyła się Komenda Powiatowa Policji w Prudniku. Gmina Biała zakupiła nagrody dla uczestników wymienionego turnieju.

Ponadto została przekazana dotacja na realizację przez Rzymskokatolicka Parafię pw. Wniebowzięcia N.M.P. w Białej zadania publicznego pod nazwą „Ferie z Bogiem". Projekt ten jest przeznaczony do realizacji w okresie wolnym od zajęć dydaktyczno-wychowawczych tj. w czasie ferii zimowych w roku 2016. W ramach projektu odbyły się zajęcia o charakterze profilaktycznym, wskazujące na alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, zagrożenia płynące z używania przez dzieci i młodzież alkoholu, narkotyków i dopalaczy. Celem projektu było ograniczenie czynników ryzyka występowania zachowań mających związek z ozywaniem przez dzieci i młodzież używek oraz wzmacnianie czynników chroniących – m.in. właściwego gospodarowania czasem wolnym – które będą modelowały właściwe postawy i wzorce zachowań oraz poszerzały wiedzę dotycząca profilaktyki uzależnień. W projekcie uczestniczyły 31 dzieci i młodzieży, uczniów szkoły podstawowej Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w Białej oraz Publicznego Gimnazjum w Białej, którym towarzyszyli opiekunowie oraz pedagodzy.

W ramach dotacji organizatorzy sfinansowali koszty przejazdu do Domu Wczasowego „Pod Baranią" znajdujący się w Dolinie Wisły – Czarne.

<u>Koszty realizacji opisanych wyżej zadań:</u>

1. Realizowanie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych: 15.754,97 zł, w tym:
   - wspieranie szkolnych programów profilaktyki w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Białej: 5.666,60 zł,
   - wspieranie szkolnych programów profilaktyki w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Łączniku: 3.126,94 zł,
   - wspieranie szkolnych programów profilaktyki w Publicznym Gimnazjum w Białej: 6.961,43 zł;
2. Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł" - 801.74 zł, w tym:

- zakup nagród dla dzieci uczestniczących w turnieju wiedzy o bezpieczeństwie – 801,74 zł;

3. Dotacja na zadanie publiczne „Ferie z Bogiem” - 2.000,00 zł.

Razem: 18.556,71 zł.

Zadanie IV: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Instytucją działającą na terenie gminy Biała, która realizuje zadania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych jest grupa Al-Anon – czyli grupa samopomocowa skupiająca krewnych i przyjaciół alkoholików, której celem jest niesienie pomocy członkom rodzin osób uzależnionych od alkoholu. Uczestnicy spotkań w wymienionych grupach, a także inne osoby zaangażowane w ruch abstynencki, brali udział w licznych spotkaniach promujących trzeźwy styl życia; utrzymywali również kontakty z grupami AA i Al-Anon z terenu całego województwa opolskiego.

Grupa Al-Anon zorganizowała coroczne spotkanie opłatkowe, na które zapraszani są członkowie zaprzyjaźnionych grup AA i Al-Anon. W celu uświetnienia tego spotkania, ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zostały zakupione artykuły spożywcze, co wiązało się z kosztem 69,98 zł.

Ponadto, ze środków przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki finansowana była działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białej. Na funkcjonowanie komisji przeznaczono następującą kwotę:

1. 9.472,00 zł – wynagrodzenie dla członków komisji za udział w posiedzeniach,
2. 747,64 zł – zakup materiałów biurowych przeznaczonych do użytku służbowego przez komisję.

Razem: 10.289,62 zł.

W sumie na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Biała w 2016 r. wydatkowano kwotę **175.914,11 zł** czyli 96,28% wszystkich środków przeznaczonych na ten cel. Kwota, która pozostała niewykorzystana, zostanie przeznaczona na zwiększenie środków przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki w 2017 r.

Sporządziła Sabina Morawiec - Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Biała, 13.01.2017 r.